Otrdiena, 2022. gada 5. jūlijs

IETEIKUMI

EIROPAS PARLAMENTS

P9_TA(2022)0275

Sarunas par ES un Interpola sadarbības nolīgumu

Eiropas Parlamenta 2022. gada 5. jūlija ieteikums Padomei par Eiropas Parlamenta ieteikumu Padomei un Komisijai attiecībā uz sarunām par Eiropas Savienības un Starptautiskās Kriminālpolicijas organizācijas (ICPO–Interpola) sadarbības nolīgumu (2022/2025(INI))

(2023/C 47/23)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. pantu,

— ņemot vērā LESD un jo īpaši tā 16. pantu, 82. panta 1. punktu un 87. panta 2. punktu,

— ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu ("Harta") un jo īpaši tās 7., 8., 47. un 52. pantu,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulu (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) ([1]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Direktīvu (ES) 2016/680 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu krimināsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI ([2]) (Tiesībaizsardzības direktīva),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 23. oktobra Regulu (ES) 2018/1725 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti ([3]) (ESDAR) un jo īpaši tās 42. panta 1. punktu,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija Regulu (ES) 2016/794 par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu) un ar kuru aizstāj un atceļ Padomes Lēmumus 2009/371/TI, 2009/934/TI, 2009/935/TI, 2009/936/TI un 2009/968/TI ([4]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 13. novembra Regulu (ES) 2019/1896 par Eiropas Robežu un krasta apsardzi un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1052/2013 un (ES) 2016/1624 ([5]),

— ņemot vērā Padomes 2017. gada 12. oktobra Regulu (ES) 2017/1939, ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) izveidei ([6]),

([1]) OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.
([2]) OV L 119, 4.5.2016., 89. lpp.
([3]) OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.
([4]) OV L 135, 24.5.2016., 53. lpp.
([5]) OV L 295, 14.11.2019., 1. lpp.
([6]) OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp.

Otrdiena, 2022. gada 5. jūlijs

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 14. novembra Regulu (ES) 2018/1727 par Eiropas Savienības Aģentūru tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (*Eurojust*) ([7]),

— ņemot vērā Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja 2021. gada 25. maija atzinumu 8/2021 par ieteikumu Padomes lēmumam, ar ko pilnvaro sākt sarunas par sadarbības nolīgumu starp ES un Interpolu,

— ņemot vērā Pilsoņu tiesību un konstitucionālo jautājumu politikas departamenta 2022. gada februāra pētījumu "ES pilsoņu tiesību nodrošināšana pret politiski motivētiem sarkanajiem paziņojumiem",

— ņemot vērā Interpola noteikumus par datu apstrādi,

— ņemot vērā Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas rezolūciju Nr. 2161(2017) par Interpola sistēmas ļaunprātīgu izmantošanu: nepieciešamība pēc stingrākām tiesiskajām garantijām un Nr. 2315(2019) par Interpola reformu un izdošanas procedūrām: uzticības veidošana, cīnoties pret ļaunprātīgu izmantošanu,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. maija Regulu (ES) 2019/817, ar ko izveido satvaru ES informācijas sistēmu sadarbspējai robežu un vīzu jomā un groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 767/2008, (ES) 2016/399, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240, (ES) 2018/1726 un (ES) 2018/1861 un Padomes Lēmumus 2004/512/EK un 2008/633/TI ([8]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. maija Regulu (ES) 2019/818, ar ko izveido satvaru ES informācijas sistēmu sadarbspējai policijas un tiesu iestāžu sadarbības, patvēruma un migrācijas jomā un groza Regulas (ES) 2018/1726, (ES) 2018/1862 un (ES) 2019/816 ([9]),

— ņemot vērā Reglamenta 114. panta 4. punktu un 54. pantu,

— ņemot vērā Ārlietu komitejas atzinumu,

— ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu (A9-0200/2022),

A. tā kā mūsdienās terorisms un smagā un organizētā noziedzība ir dinamiska, sarežģīta, inovatīva, globalizēta, mobila un bieži vien pārnacionāla parādība, kas prasa stingru reakciju un efektīvāku, koordinētāku ES sadarbību ar starptautiskajām tiesībaizsardzības iestādēm un struktūrām, piemēram, Starptautisko Kriminālpolicijas organizāciju (Interpolu); tā kā Komisijas 2020. gada ES Drošības savienības stratēģijā dalībvalstis tiek aicinātas pastiprināt daudzpusēju ES un Interpola sadarbību un koordināciju, jo tas ir būtiski sadarbības un informācijas apmaiņas uzlabošanas nolūkā; tā kā Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcijā par ES Drošības savienības stratēģiju ([10]) ir uzsvērts, ka ir vajadzīga ciešāka sadarbība starp dalībvalstīm un labāka koordinācija ES līmenī starp visiem dalībniekiem;

B. tā kā efektīva starptautiskā sadarbība, kurā tiek pilnībā ievērotas pamattiesības, ir svarīgs efektīvas tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu sadarbības elements, jo īpaši saistībā ar tādiem noziegumu veidiem, kuri ietver personas datu apstrādi un kopīgošanu; tā kā personas datu apstrādes likumību reglamentē Savienības datu aizsardzības *acquis* un tā kā tas attiecas arī uz divpusējiem nolīgumiem ar galvenajiem partneriem, kuriem ir svarīga loma informācijas un iespējamo pierādījumu iegūšanā no valstīm ārpus ES;

C. tā kā Interpols ir viena no pasaules lielākajām starptautiskajām kriminālpolicijas organizācijām un tam ir svarīga loma visā pasaulē; tā kā Interpola pamatā ir starpvaldību sadarbība; tā kā 2021. gada decembrī Padome pieņēma sarunu mandātu Komisijai sākt sarunas, cerot līdz 2022. gada beigām noslēgt starptautisku nolīgumu ES vārdā un tādējādi cenšoties panākt pastiprinātu sadarbību ar Interpolu, tostarp piekļuvi Interpola datubāzēm un operatīvās sadarbības

([7]) OV L 295, 21.11.2018., 138. lpp.
([8]) OV L 135, 22.5.2019., 27. lpp.
([9]) OV L 135, 22.5.2019., 85. lpp.
([10]) OV C 445, 29.10.2021., 140. lpp.

stiprināšanu; tā kā ir ārkārtīgi svarīgi nodrošināt, ka ar galīgo nolīgumu tiek ieviesti stingri pasākumi, lai garantētu atbilstību principiem, kas saistīti ar personas datu apstrādi, kā noteikts Savienības datu aizsardzības *acquis*, kā arī to personas datu pareizību, kas saņemti šādas sadarbības rezultātā, un nodrošināt, ka visā turpmākajā sadarbībā un personas datu apmaiņā tiek ievērotas pamattiesības, tostarp tiesības uz datu aizsardzību un privātumu;

D. tā kā ES un Interpols jau ilgstoši sadarbojas vairākās ar tiesībaizsardzību saistītās jomās, operatīvi īstenojot ES politikas ciklu / *EMPACT* (Eiropas daudzdisciplīnu platforma pret noziedzības draudiem) un atbalstot dalībvalstu pasākumus sadarbībā ar ES aģentūrām, piemēram, ES Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu), Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūru (*Frontex*), ES Tiesībaizsardzības apmācības aģentūru, Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centru, ES Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā, pamatojoties uz nolīgumiem vai darba vienošanos; tā kā 2001. gada 5. novembrī Eiropols un Interpols parakstīja operatīvās sadarbības nolīgumu, kam sekoja saprašanās memorands, kas ļauj ar attiecīgo sadarbības koordinatoru starpniecību pārsūtīt personas datus; tā kā 2009. gada 27. maijā *Frontex* parakstīja darba nolīgumu ar Interpolu, ar ko izveido sadarbības sistēmu nolūkā atvieglot pārrobežu noziedzības novēršanu, atklāšanu un apkarošanu un uzlabot robežu drošību, lai apkarotu nelegālo imigrāciju, cilvēku kontrabandu un cilvēku tirdzniecību;

E. tā kā atsevišķas ES dalībvalstis kā Interpola dalībvalstis var tieši piekļūt Interpola 19 datubāzēm, kas ietver potenciāli vērtīgu informāciju par personām, zagtu īpašumu, ieročiem un draudiem; tā kā šajās datubāzēs ir miljoniem ierakstu ar informāciju, kas varētu tieši palīdzēt apkarot smago un organizēto noziedzību un terorismu; tā kā *Frontex*, *Eurojust* un *EPPO* savu pilnvaru satvarā pašlaik nav piekļuves šīm datubāzēm — ne tieši, ne arī pamatojoties uz "trāpījuma/netrāpījuma" principu –, jo nav nolīguma ar Interpolu, kas šim nolūkam ir nepieciešams saskaņā ar Interpola noteikumiem par datu apstrādi;

F. tā kā pašreizējā ES un Interpola sadarbība terorisma apkarošanas jomā jau ir cieša; tā kā tā būtu jāpastiprina un jāpaplašina, aptverot jaunas jomas; tā kā procedūras būtu jāuzlabo, jāpaātrina un jāracionalizē, lai risinātu vairākas neaizstājamas operatīvās vajadzības nolūkā veicināt ātru piekļuvi informācijai, kas saistīta ar smago un organizēto noziedzību un terorismu, un lai īstenotu spēkā esošos Savienības tiesību aktus;

G. tā kā ES ir lielākā līdzekļu devēja Interpolam un šie līdzekļi ir galvenokārt paredzēti informācijas apmaiņai tiesībaizsardzības jomā, bet tiek paredzēti arī sadarbībai robežu pārvaldības jomā un spēju veidošanas pasākumiem, kā arī projektiem un programmām, kas vērstas pret virkni darbību, kuras saistītas ar terorismu un smagiem noziegumiem; tā kā tas piešķir ES svarīgu lomu Interpola darbības un jo īpaši tā pārredzamības un pārskatatbildības uzlabošanā;

H. tā kā ar jauno nolīgumu būtu jāizveido mūsdienīga un saskaņota sistēma ES struktūru un aģentūru sadarbībai ar Interpolu, pamatojoties uz jau pastāvošajiem sadarbības veidiem; tā kā nolīgumam būtu jāatbilst Hartas vispārējām prasībām, piemērojamajam Savienības datu aizsardzības *acquis*, proti, ESDAR un Tiesībaizsardzības direktīvai, īpašajām datu aizsardzības prasībām un aizsardzības pasākumiem, kas noteikti pamataktos, ar kuriem izveido ES struktūras, aģentūras un IT sistēmas, kā arī attiecīgajai ES Tiesas (EST) judikatūrai un pamattiesību standartiem;

I. tā kā nolīgumam būtu jāatbilst operatīvajām vajadzībām, ņemot vērā aktuālākās norises cīņā pret terorismu un pārrobežu, pārnacionālo, smago un organizēto noziedzību; tā kā nolīgums nodrošina juridisko pamatu operatīvās informācijas, tostarp personas datu, apmaiņai un piekļuvei attiecīgajām Interpola datubāzēm, ko veic Savienības struktūras un aģentūras saskaņā ar to pilnvarām, ar nosacījumu, ka nolīgums ir juridiski saistošs un piemērojams visām pusēm un ka tas ietver visus nepieciešamos datu aizsardzības pasākumus;

J. tā kā nav veikts Komisijas ieteikuma ietekmes uz pamattiesībām novērtējums;

K. tā kā 2019. gada maijā, kad tika pieņemts Savienības tiesiskais regulējums attiecībā uz ES informācijas sistēmu sadarbspēju tieslietu un iekšlietu jomā, notika ES un Interpola izpētes sarunas par nepieciešamību noslēgt sadarbības nolīgumu; tā kā ES pašlaik ir izveidota progresīva un kopīga datu infrastruktūra policijas un tiesu iestāžu sadarbībai, patvēruma un migrācijas, kā arī robežu un vīzu jomā; tā kā šī datu infrastruktūra, kā arī sistēmas un ES datubāzes, kas to veido, nodrošina ierobežotu un stingri reglamentētu informācijas apmaiņu ar trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām;

L. tā kā jaunajam nolīgumam būtu jāreglamentē sadarbība starp Interpolu un Eiropolu, *EPPO*, *Eurojust* un *Frontex* un nolūkos, kas stingri saistīti ar pamataktos noteikto pienākumu izpildi, jānodrošina šīm struktūrām, aģentūrām un dalībvalstīm tieša piekļuve divām Interpola datubāzēm, proti, Zagto un pazaudēto ceļošanas dokumentu (*SLTD*) un ceļošanas dokumentu, par kuriem izdoti paziņojumi, (*TDAWN*) datubāzēm, izmantojot Eiropas meklēšanas portālu (*ESP*) un šajā procesā nodrošinot atbilstību ES datu aizsardzības prasībām un pilnībā ievērojot pamattiesības;

M. tā kā saskaņā ar Interpola statūtiem tam ir pienākums nepalīdzēt dalībvalstīm, kuru darbība ir pretrunā starptautiskajām cilvēktiesībām;

N. tā kā valstiskās, starptautiskās un nevalstiskās organizācijas joprojām informē par to, ka dažas dalībvalstis neievēro Interpola paziņojumu un pieprasījumu sistēmas prasības, lai vajātu politiskos oponentus, valstu cilvēktiesību aizstāvjus, pilsoniskās sabiedrības aktīvistus un žurnālistus, pārkāpjot starptautiskos cilvēktiesību standartus un paša Interpola noteikumus; tā kā saskaņā ar Komisijas un pilsoniskās sabiedrības organizāciju sniegtajām ziņām Interpols ir reformējis un pastiprinājis savu sarkano paziņojumu pārskatīšanas procesus, kā arī valstu centrālo biroju atbalsta sistēmas tās dalībvalstīs, reformējis struktūru un darbību Lietu kontroles komisijā, kas nodrošina sūdzību izskatīšanas mehānisma darbību, iecēlis datu aizsardzības inspektoru un īstenojis mācību un zināšanu apmaiņas programmu; tā kā, neraugoties uz šīm reformām, joprojām pastāv nopietnas bažas par Interpola sistēmas iespējamu ļaunprātīgu izmantošanu, kas ietekmē pamattiesības, jo nesenajos ziņojumos joprojām ir uzsvērts, ka ir vajadzīgas lielākas tiesiskās garantijas, lielāka pārredzamība un labāka reformu īstenošana; tā kā pastāv būtiskas problēmas saistībā ar mehānismiem, ar kuriem atjaunina informāciju par sarkanajiem paziņojumiem un pieprasījumiem, jo dažkārt valstu datubāzēs tie paliek spēkā, lai gan Interpola Ģenerālsekretariāts, atjauninot informāciju, tos ir svītrojis; tā kā gan rakstiski avoti, gan intervijas ar valsts un nevalstiskajām organizācijām liecina, ka Interpola pārbaudes procesā joprojām trūkst konsekvences;

O. tā kā Interpola statūtu 3. pants aizliedz jebkādu politisku, militāru, reliģisku vai ar rasi saistītu iejaukšanos vai darbību; tā kā pēdējos gados vairākās Interpola dalībvalstīs joprojām ir konstatēti pārkāpumi augsta profila lietās; tā kā politiski motivētu izdošanu bieži izraisa sarkana paziņojuma ļaunprātīga izmantošana vai ar Interpola starpniecību izplatīti pieprasījumi par meklētu personu; tā kā Interpols nedara pieejamu pietiekamu informāciju par to, kā tas pārskata sarkanos paziņojumus, savu administratīvo spēju to darīt un šo pārskatu rezultātiem, un tādēļ trūkst pārredzamības attiecībā uz to, kā Interpols darbojas, lai efektīvi vērstos pret politiski motivētiem sarkanajiem paziņojumiem; tā kā dalībvalstīm un citām starptautiskām organizācijām ir ierobežota piekļuve informācijai par sarkano paziņojumu un pieprasījumu vispārējo apstrādi; tā kā nav pieejama informācija par valstīm, kas iesniedz šādu paziņojumu pieprasījumus, par to, cik daudzi pieprasījumi ir pieņemti un noraidīti, par atteikuma iemesliem, par to, kuru valstu rezultāti ir labāki vai sliktāki attiecībā uz pieprasījumu pieņemšanu vai noraidīšanu, un par šādas prakses attīstību laika gaitā; tā kā šo iemeslu dēļ nav iespējams novērtēt Interpola Ģenerālsekretariāta pārbaudes procesa kvalitāti, valstu centrālo biroju darbu un valstu iesniegto pieprasījumu kvalitāti;

P. tā kā Parlaments 2021. gada 16. septembra rezolūcijā par cilvēktiesību aizstāvja *Ahmed Mansoor* lietu Apvienotajos Arābu Emirātos ([11]) pauda dziļas bažas par to, ka uz Interpola priekšsēdētāja amatu kandidēja un šajā amatā tika iecelts Apvienoto Arābu Emirātu Iekšlietu ministrijas ģenerālinspektors, ģenerālmajors *Ahmed Nasser Al Raisi*, un aicināja Interpola Ģenerālās asamblejas locekļus un jo īpaši ES dalībvalstis pienācīgi izskatīt apgalvojumus par to, ka viņš ir izdarījis cilvēktiesību pārkāpumus; tā kā 2022. gada 11. maijā Francijā tika sākta pret Interpola priekšsēdētāju vērsta izmeklēšana saistībā ar apgalvojumiem par spīdzināšanu,

([11]) OV C 117, 11.3.2022., 109. lpp.

Q. tā kā Eiropas Savienības un Interpola sadarbības pamatā ir uzticēšanās Interpola sistēmai un iekšējiem procesiem; tā kā uzticēšanās Interpola sarkano paziņojumu un pieprasījumu sistēmai ir atkarīga no tā, ka netiek pieļautas un ātri tiek novērstas situācijas, kad valstis cenšas izmantot Interpola sistēmas politiskiem mērķiem un represijām; tā kā Interpolam ir jānodrošina, ka tā sistēmās iekšēji apstrādātie personas dati atbilst cilvēktiesībām un tiesiskumam;

R. tā kā Interpola dalībvalstu vidū joprojām ir daudzas autoritārās valstis; tā kā pēdējos gados autoritāriem režīmiem ir sekmīgi izdevies politiski ļaunprātīgos nolūkos izmantot sarkano paziņojumu un pieprasījumu sistēmu, vajājot personas ārpus savas jurisdikcijas un pakļaujot viņas reāliem, praktiskiem un invazīviem dzīves un pamattiesību ierobežojumiem;

S. tā kā Krievijas iebrukums Ukrainā tieši apdraud starptautisko tiesībaizsardzības sadarbību un tās pastāvīga piekļuve Interpola datubāzēm apdraud ES un Interpola sadarbības integritāti; tā kā Krievija ir atbildīga par ļoti lielu skaitu sarkano paziņojumu un pieprasījumu visā pasaulē un izplata visvairāk politiski motivētu sarkano paziņojumu, tostarp pret ES pilsoņiem, piemēram, Lietuvas tiesnešiem, prokuroriem un izmeklētājiem, kuri meklēja informāciju par notikumiem Viļņā 1991. gada 13. janvārī; tā kā, lai politiski vērstos pret saviem pilsoņiem, sarkano paziņojumu sistēmu ir izmantojusi ne tikai Krievija, bet arī citas valstis,

1. atgādina, ka ES vērtībām, pamattiesībām un Savienības datu aizsardzības *acquis*, proti, ESDAR un Tiesībaizsardzības direktīvai, ir jābūt Savienības tiesībaizsardzības sadarbības jomas politikas pamatā, nodrošinot atbilstību nepieciešamības, proporcionalitātes, likumības un nevainīguma prezumpcijas principiem un garantējot pārskatatbildību un tiesisko aizsardzību, vienlaikus nodrošinot personu, jo īpaši visneaizsargātāko personu, efektīvu aizsardzību; turklāt atgādina, ka šo tiesību un principu, tostarp tiesību uz privātumu un personas datu aizsardzību, ievērošanai vajadzētu būt tiesiskuma un drošības jomā notiekošās digitalizācijas attīstības un sadarbspējas satvara izstrādes pamatā; uzsver, ka ES un Interpola sarunām par sadarbības nolīgumu būtu jānotiek, pamatojoties uz šiem principiem;

2. uzsver, ka nolīgumā ar Interpolu ir absolūti nepieciešams pilnībā ievērot Hartu, Savienības datu aizsardzības *acquis* un īpašās datu aizsardzības prasības un aizsardzības pasākumus, kas kodificēti pamataktos, ar kuriem izveido attiecīgās ES aģentūras, struktūras un lielapjoma IT sistēmas, un nosaka to attiecīgās pilnvaras; tādēļ uzsver, ka Padomes lēmumam par šā paredzētā nolīguma iespējamo noslēgšanu arī vajadzētu būt balstītam uz LESD 16. pantu;

3. norāda, ka, pirms tika pieņemts ieteikums Padomes lēmumam, ar ko pilnvaro sākt sarunas par sadarbības nolīgumu starp Eiropas Savienību un Interpolu, Komisija nav veikusi ietekmes uz pamattiesībām novērtējumu par katra paredzētā pasākuma nepieciešamību un samērīgumu vai par visu saskaņā ar vienu visaptverošu nolīgumu paredzēto pasākumu juridisko iespējamību;

4. iesaka Komisijai sekot līdzi tam, lai Padome robežu pārvaldības jomā nošķirtu tiesībaizsardzību, tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās un robežu drošību;

5. iesaka Komisijai nodrošināt piekļuvi dažādajām Interpola datubāzēm, pamatojoties uz dažādu ES struktūru un aģentūru vajadzībām un kompetences jomu, kas noteikta to attiecīgajās pilnvarās; atgādina, ka Interpola datubāzēs ir miljoniem ierakstu ar informāciju, kas varētu palīdzēt apkarot noziedzību; tomēr atgādina, ka saistībā ar šīm datubāzēm ir dokumentētas datu precizitātes, ticamības un izcelsmes problēmas, kas būtu jārisina;

6. uzsver, ka Komisijai būtu jāgarantē ES dalībvalstu un ES struktūru un aģentūru kontrolēta piekļuve Interpola datubāzēm un būtu arī jānodrošina nepieciešamie konkrētie, specifiskie un efektīvie aizsardzības pasākumi katram paredzētajā nolīgumā iekļautajam sadarbības veidam, lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību Savienības datu aizsardzības *acquis*, Savienības struktūru, aģentūru un ES lielapjoma IT sistēmu juridiskajos pamatos noteiktajiem īpašajiem aizsardzības

pasākumiem un datu aizsardzības prasībām un pamattiesībām; uzsver, ka attiecībā uz kontrolētu piekļuvi datubāzēm nolīgumam būtu jāatbilst vismaz tiem aizsardzības pasākumiem, kas jau paredzēti sadarbspējas regulās ([12]), Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmas (*ETIAS*) regulas ([13]) juridiskajā pamatā un Regulā (ES) 2016/794;

7. iesaka Komisijai risināt sarunas ar Interpolu par prasībām attiecībā uz augstiem standartiem attiecībā uz Interpola datubāzēs iekļautās informācijas kvalitāti un pārbaudāmību un informācijas avotu pārredzamību;

8. sagaida īpašu modrību sarunu laikā, ņemot vērā dažādās datubāzēs iekļauto personas datu sensitivitāti un to, ka lielākā daļa trešo valstu, kas ir Interpola dalībvalstis, nenodrošina pienācīgu datu aizsardzības līmeni un nav noslēgusi starptautisku nolīgumu saskaņā ar LESD 218. pantu, kas ļauj veikt operatīvo personas datu apmaiņu ar ES;

9. aicina Komisiju ieviest nepieciešamos stingros aizsardzības pasākumus un garantijas, lai nodrošinātu atbilstību ES datu aizsardzības prasībām un pamattiesībām nolūkā atļaut *Frontex* un ES dalībvalstīs izveidotajai *ETIAS* centrālajai vienībai piekļūt Interpola *SLTD* un *TDAWN* datubāzēm, izmantojot *ESP*, un atbilstīgi nepieciešamībai, lai efektīvi īstenotu Vīzu informācijas sistēmas (VIS) regulu ([14]), kas vēlāk pārskatīta, atļaujot ES dalībvalstīm, izskatot vīzu vai uzturēšanās atļauju pieteikumus, ar *ESP* starpniecību piekļūt Interpola *SLTD* un *TDAWN* datubāzēm; uzstāj, ka trāpījumu gadījumā Interpolam vai Interpola datubāzēs esošo datu īpašniekam par to netiek sniegta nekāda informācija, un atgādina, ka, kā paredzēts *ETIAS* un VIS regulās, kamēr par to nav panākta vienošanās un tas praktiski netiek garantēts, abas sistēmas nesalīdzinās datus ar Interpola datubāzēs pieejamajiem datiem;

10. iesaka paredzētajā nolīgumā skaidri noteikt, kurām ES struktūrām un aģentūrām vajadzētu būt piekļuves tiesībām konkrētām Interpola datubāzēm un kādu konkrētu uzdevumu pildīšanai un mērķu sasniegšanai piekļuve paredzēta; uzskata, ka paredzētajam nolīgumam nevajadzētu radīt ES aģentūrām pienākumu sadarboties ar Interpolu vairāk, kā tas jau ir noteikts attiecīgajos Savienības tiesību aktos;

Datu aizsardzība, personas datu apstrāde un glabāšana, tiesiskās aizsardzības līdzekļi

11. aicina Komisiju nodrošināt to, ka nolīgums atbilst ES datu aizsardzības *acquis* un aizsargā personu pamattiesības un brīvības, nodrošinot tādu saskaņā ar šo nolīgumu apstrādāto personas datu aizsardzības līmeni, kas būtībā ir līdzvērtīgs ES primārajos un sekundārajos tiesību aktos noteiktajam aizsardzības līmenim; uzsver, ka gaidāmajam sadarbības nolīgumam nevajadzētu vājināt fizisku personu pamattiesības un brīvības, jo īpaši viņu tiesības uz datu aizsardzību un privātumu, un tajā vajadzētu paredzēt efektīvus tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas nepieļautu šo tiesību pārkāpumus;

12. uzsver, ka nolīgumam būtu jāgarantē, ka personas datu nosūtīšana ir adekvāta un atbilstīga un saskaņā ar Savienības datu aizsardzības *acquis* tajā ir jāietver tikai dati, kas ir nepieciešami un samērīgi ar mērķiem, kādos tie ir nosūtīti; turklāt uzsver, ka tajā būtu jāparedz iespēja ieviest jebkādus piekļuves vai izmantošanas ierobežojumus, tostarp turpmākas pārsūtīšanas vai dzēšanas ierobežojumus nosūtīšanas laikā; uzsver arī nepieciešamību nodrošināt datu subjektiem īstenojamas un efektīvas tiesības;

13. uzskata, ka ir jāpieprasa, lai nolīgumā tiktu skaidri norādīts datu nosūtīšanas nolūks un tiktu aizliegta jebkāda turpmāka datu apstrāde, kas nav savienojama ar sākotnējo mērķi; uzskata, ka nolīgumā ir skaidri jānorāda, ka nav atļauts pieņemt lēmumus, kuru pamatā ir tikai automatizēta personas informācijas apstrāde bez cilvēka līdzdalības;

([12]) Regula (ES) 2019/817 un Regula (ES) 2019/818.

([13]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 12. septembra Regula (ES) 2018/1240, ar ko izveido Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmu (*ETIAS*) un groza Regulas (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 un (ES) 2017/2226 (OV L 236, 19.9.2018., 1. lpp.).

([14]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Regula (EK) Nr. 767/2008 par Vīzu informācijas sistēmu (VIS) un datu apmaiņu starp dalībvalstīm saistībā ar īstermiņa vīzām (OV L 218, 13.8.2008., 60. lpp.).

14. uzsver, ka paredzētajā nolīgumā būtu skaidri jāizklāsta procedūras attiecībā uz Interpola pienākumu ziņot personas datu aizsardzības pārkāpuma gadījumā un apraksts par minimālo informāciju, kas jāsniedz kopā ar paziņojumu par pārkāpumu; aicina Komisiju nolīgumā nodrošināt, ka personas datu aizsardzības pārkāpuma gadījumā Interpols bez nepamatotas kavēšanās un, ja iespējams, 72 stundu laikā informē par to attiecīgās ES aģentūras un dalībvalstu iestādes, tostarp valsts datu aizsardzības iestādes;

15. atzinīgi vērtē to, ka pārbaudīto datu pārraudzību veic viena vai vairākas neatkarīgas struktūras, kas ir atbildīgas par datu aizsardzību un kam ir efektīvas izmeklēšanas un iejaukšanās pilnvaras un pilnvaras uzklausīt fizisku personu sūdzības par viņu personas datu izmantošanu;

16. iesaka Komisijai garantēt, ka Interpols nesaglabā datus ilgāk nekā tas ir nepieciešams nolūkos, kādos tie tika nosūtīti; šajā sakarībā sagaida, ka nolīgumā tiks paredzēti skaidri un konkrēti noteikumi par personas datu glabāšanu, tostarp glabāšanas ierobežošanu, par pārskatīšanu, labošanu un dzēšanu;

17. aicina Komisiju nodrošināt efektīvas un īstenojamas tiesības uz administratīvo un tiesisko aizsardzību un efektīvu tiesisko aizsardzību visiem datu subjektiem, proti, jebkurai personai, kuras dati tiek apstrādāti saskaņā ar šo nolīgumu;

18. uzsver, ka nolīgumā ir skaidri precizēts — savstarpīgums netiek paredzēts un Interpolam nebūs ne tiešas, ne netiešas piekļuves ES datubāzēm;

Savstarpējā savietojamība

19. uzsver, ka sadarbība tiesībaizsardzības jomā un informācijas apmaiņa ir svarīgi instrumenti noziedzības un terorisma apkarošanai un tiesiskuma panākšanai, taču tiem ir jābūt vērstiem uz noteiktu mērķi un tiem jāpiemēro pienācīgi un iepriekš noteikti aizsardzības pasākumi un pārraudzība; uzsver, ka tiem būtu jārisina pamattiesību problēmas, jo īpaši uzlabojot datu kvalitāti, mazinot neobjektivitāti, atklājot kļūdas un novēršot jebkāda veida diskrimināciju lēmumu pieņemšanas procesā;

20. iesaka pievērst īpašu uzmanību pamattiesību problēmām un nepieciešamībai pēc atbilstošiem ietekmes mazināšanas pasākumiem un diskriminācijas aizlieguma mehānismiem, kā arī uzlabotai datu kvalitātei un aizsardzībai, lai izveidotu pamatregulējumu turpmākas ciešākas saiknes izveidei starp ES un Interpola informācijas sistēmām policijas un tiesu iestāžu sadarbības, patvēruma un migrācijas, kā arī integrētas robežu pārvaldības un vīzu jomā, nodrošinot būtisku tiesisko regulējumu pašreizējām un turpmākajām norisēm ES digitālajā infrastruktūrā;

21. iesaka, ka, ņemot vērā noteikumus, kas reglamentē piekļuvi personas datiem un informācijas apmaiņu dažādās ES sistēmās un datubāzēs, turpmākā sadarbības nolīguma ar Interpolu noteikumos būtu jāparedz aizsardzības pasākumi un garantijas, kas vajadzīgas, lai dalībvalstīm un attiecīgajām ES aģentūrām, izmantojot *ESP*, nodrošinātu kontrolētu piekļuvi Interpola datubāzēm, ja tas nepieciešams to uzdevumu veikšanai saskaņā ar to piekļuves tiesībām un ES vai valsts tiesību aktiem, kas attiecas uz šādu piekļuvi, un pilnībā ievērojot ES datu aizsardzības prasības un pamattiesības;

22. atgādina, ka Interpola datubāzēs ir daudz datu par trešo valstu valstspiederīgo ceļošanas dokumentiem un ka šo datubāzu izmantošana varētu līdz minimumam samazināt informācijas trūkumu, palielināt pozitīvas atbilstības un attiecīgi uzlabot *ETIAS* un pārskatītās VIS regulas darbības rezultātus; uzsver, ka sadarbības nolīgumam ar Interpolu būtu jānodrošina vajadzīgais juridiskais pamats, tostarp datu aizsardzības pasākumi un garantijas, un jāatļauj tiešs *ESP* pieslēgums Interpola datubāzēm; uzsver, ka tādēļ sadarbības nolīgumā būtu jāparedz arī iespējas izveidot drošu *ESP* un *ETIAS* savienojumu ar Interpola IT infrastruktūru, lai nodrošinātu piekļuvi Interpola datubāzēm;

23. uzsver, ka saskaņā ar spēkā esošo ES regulējumu ar jauno nolīgumu būtu jāgarantē, ka visi automatizētie vaicājumi Interpola *SLTD* un *TDAWN* datubāzēs, ko veic ar *ESP* starpniecību sadarbspējas kontekstā, ir jāveic tā, lai valstij, kura ir Interpola brīdinājuma īpašnieks, netiktu atklāta nekāda informācija;

Otrdiena, 2022. gada 5. jūlijs

Datu pārsūtīšana un tālāka nosūtīšana

24. atgādina, ka saskaņā ar Savienības datu aizsardzības *acquis* datu pārsūtīšana no ES uz trešām valstīm un starptautiskām organizācijām ir atļauta tikai tad, ja šīs informācijas saņēmēji spēj garantēt būtībā Savienības personas datu aizsardzības līmenim līdzvērtīgu aizsardzības līmeni; šajā sakarībā uzsver, ka gadījumā, ja par Interpolu nav pieņemts lēmums par aizsardzības līmeņa pietiekamību, nolīgumam vajadzētu kļūt par attiecīgo juridisko pamatu, kas ļauj nosūtīt personas datus Interpolam, ar nosacījumu, ka tas ir juridiski saistošs un izpildāms visām nolīguma pusēm un ka tajā ir ietverti atbilstoši datu aizsardzības pasākumi;

25. uzsver, ka pārsūtīt tādus personas datus, kuri atklāj rasu vai etnisko piederību, politiskos uzskatus, reliģisko vai filozofisko pārliecību, piederību arodbiedrībai, ģenētiskos datus, biometriskos datus fiziskas personas unikālas identificēšanas nolūkā un datus par personas veselību un seksuālo dzīvi vai seksuālo orientāciju būtu jāatļauj tikai izņēmuma gadījumos un tad, ja atsevišķos gadījumos šāda pārsūtīšana ir absolūti nepieciešama un samērīga, lai novērstu vai apkarotu noziedzīgus nodarījumus, kas ietilpst nolīguma darbības jomā; uzsver, ka nolīgumā ir jāparedz atbilstoši aizsardzības pasākumi, lai novērstu specifiskos riskus, kas saistīti ar īpašu kategoriju datu apstrādi, jo īpaši attiecībā uz nepilngadīgajiem un noziedzīgos nodarījumos cietušajiem;

26. iesaka atkāpju piemērošanu personas datu tālākai nosūtīšanai attiecināt tikai uz gadījumiem, kas paredzēti ESDPR V nodaļā; uzsver, ka ir pilnībā jāievēro īpašās prasības, kas noteiktas regulās, ar kurām izveido attiecīgās ES aģentūras vai struktūras, tostarp īpašie noteikumi par operatīvo datu pārsūtīšanu, ko veic Eiropols un *EPPO*;

27. iesaka nolīgumā nodrošināt, ka attiecībā uz personas datu pārsūtīšanu tiek piemērots konfidencialitātes pienākums un ka tā tiek veikta nepieciešamā un samērīgā apmērā atbilstīgi nolīgumā noteiktajiem mērķiem, proti, noziedzīgu nodarījumu novēršanai, izmeklēšanai, atklāšanai vai kriminālvajāšanai, aizsardzībai pret sabiedriskās drošības apdraudējumu un ārējo robežu aizsardzībai;

28. iesaka nolīgumā skaidri noteikt, ka personas dati, ko ES nosūta Interpolam, netiks izmantoti, lai pieprasītu, piespriestu vai izpildītu nāvessodu vai veiktu jebkāda veida nežēlīgu un necilvēcīgu izturēšanos, un ka personas dati netiks nosūtīti, ja pastāv risks, ka tie tiks izmantoti šim nolūkam;

Sarkanie paziņojumi un pieprasījumi

29. uzsver, ka, ņemot vērā turpmāko sadarbību, pārredzamība un pārskatatbildība, neraugoties uz nesenajām reformām, joprojām ir problēma Interpola individuālajā un organizatoriskajā līmenī, un problēmu rada arī tas, ka joprojām trūkst pieejamās statistikas informācijas par tā paziņojumu un pieprasījumu sistēmu darbību; tādēļ aicina Komisiju nodrošināt, ka Interpols pauž apņemšanos un sniedz garantijas par nepieciešamo struktūru un noteikumu turpmāku pilnveidi, kā arī tādu būtisku instrumentu izveidi, kas ļauj konsekventi un pārredzami apstrādāt pieprasījumus, pārskatus, apstrīdējumus, labojumus un svītrojumus;

30. aicina Komisiju vienoties par stingru prasību Interpolam uzlabot sarkano paziņojumu un pieprasījumu pārskatīšanas sistēmas pārredzamību, jo īpaši attiecībā uz Paziņojumu un pieprasījumu darba grupas lomu un darbu; aicina Komisiju izmantot sarunas ar Interpolu, lai pieprasītu organizācijai izstrādāt, atjaunināt un darīt pieejamus procesuālus un būtiskus instrumentus sarkano paziņojumu un pieprasījumu likumīgai apstrādei, nodrošinot konsekventu un pārredzamu pieprasījumu, pārskatu, apstrīdējumu, labojumu un svītrojumu apstrādi;

31. iesaka efektivitātes uzlabošanas un pārredzamības palielināšanas nolūkā katru gadu publicēt statistikas datus par sarkano paziņojumu un pieprasījumu apstrādi, tostarp informāciju par iesniegto dokumentu skaitu, izcelsmes valsti, noziedzīgo nodarījumu kategoriju, atteikumu iemesliem vai pamatojumiem un sankciju piemērošanu ļaunprātīgas izmantošanas gadījumos; aicina Komisiju nodrošināt, ka par visām ES dalībvalstīm tiek vākti statistikas dati attiecībā uz to, kā tās apstrādā ar sarkanajiem paziņojumiem un pieprasījumiem iesniegtus aizturēšanas pieprasījumus;

32. uzsver, ka saistībā ar šo nolīgumu Interpolam būtu jāizstrādā sarkano paziņojumu un pieprasījumu publiskie riska profili, pamatojoties uz iepriekšējā punktā minēto ikgadējo statistikas publikāciju, kas ļautu novērtēt to, cik liels ir risks, ka pieprasījumu iesniegušās valstis sistēmu izmanto ļaunprātīgi, un palīdzētu novērtēt Interpola izpildes mehānismu efektivitāti;

33. aicina Komisiju saistībā ar šo nolīgumu izpētīt iespējamos veidus, kā ar *ESP* varētu risināt politiski motivētu sarkano paziņojumu un pieprasījumu iesniegšanas problēmu, kas praksē varētu būtu viens no instrumentiem, ko dažās situācijās varētu efektīvi izmantot pret politiski motivētu sarkano paziņojumu iesniegšanu;

34. atgādina par Padomes paziņojumu par Interpola sarkanajiem paziņojumiem attiecībā uz Regulas (ES) 2022/991 ([15]) pieņemšanu, atbalstot Interpolā veiktos centienus novērst sarkano paziņojumu un pieprasījumu ļaunprātīgu izmantošanu politisku iemeslu dēļ un cilvēktiesību pārkāpumus, kas tiek izdarīti to rezultātā, un aicinot veidot turpmāku regulāru informācijas apmaiņu starp Interpolu un tā valstu centrālajiem birojiem par šo jautājumu, lai palielinātu informētību par darbībām, kas dalībvalstīm būtu jāveic sadarbībā ar Interpolu;

35. sagaida, ka Padome pildīs savu apņemšanos arī turpmāk atbalstīt Interpolu tā spēkā esošo datu kvalitātes un atbilstības standartu un procedūru veicināšanā;

36. aicina Komisiju, izmantojot esošos tehniskos instrumentus, kas pieejami ES drošības sistēmas satvarā, arī iekšēji strādāt pie tā, lai izveidotu pārbaudes mehānismu, ar kuru ES dalībvalstis varētu apmainīties ar informāciju par politiski motivētu sarkano paziņojumu un pieprasījumu identificēšanu un izņemšanu, par paraugpraksi šajā jomā un par riska profiliem trešās valstīs, kas izstrādā sarkanos paziņojumus;

37. aicina Komisiju atzīt risku, ka autoritāri režīmi sistemātiski apdraud uz uzticēšanos balstītu starptautisko tiesībaizsardzības sadarbību, ļaunprātīgi izmantojot Interpola nodrošinātos instrumentus; aicina Komisiju mudināt Interpolu pastiprināt centienus, lai efektīvi apkarotu šos pārkāpumus;

38. aicina Komisiju nolīgumā iekļaut noteikumus par atbalstu Interpolam, lai palielinātu pašlaik nelielo darbinieku skaitu, kas Lietu kontroles komisijā nodarbojas ar sarkano paziņojumu un pieprasījumu pārskatīšanu, un uzlabotu statistikas datus par sarkano paziņojumu un pieprasījumu darbību; aicina Komisiju izmantot ES lomu un ietekmi, lai atbalstītu uzlabojumus, kas stiprinās paziņojumu un pieprasījumu aizsardzību pret ļaunprātīgu izmantošanu;

Krievija

39. norāda uz Interpola ģenerālsekretāra paziņojumu, ka Interpols īstenos pastiprinātus uzraudzības pasākumus, lai konstatētu un novērstu to, ka Krievija turpina izmantot tā sistēmas ļaunprātīgi; tomēr joprojām pauž bažas par to, ka uzraudzība vien pilnībā nemazinās risku, ka Krievija turpmāk sistēmu izmantotu ļaunprātīgi; tādēļ uzsver, ka, ņemot vērā pašreizējos īpašos apstākļus, tostarp Krievijas klajos starptautisko tiesību pārkāpumus un noteikumos balstītas starptautiskās sistēmas neievērošanu, Interpola Izpildu komitejai un Ģenerālsekretariātam būtu nekavējoties jāveic stingri pasākumi, lai atceltu Krievijas Federācijas un Baltkrievijas tiesības piekļūt Interpola sistēmām, jo to rīcība tieši apdraud starptautisko tiesībaizsardzības sadarbību un ir nopietns pamattiesību pārkāpums; mudina Interpola Izpildu komiteju sagatavot un ierosināt Ģenerālajai asamblejai nepieciešamos grozījumus Interpola statūtos, lai varētu apturēt dalībvalstu dalību Interpolā, un aicina ES dalībvalstis atbalstīt šo iniciatīvu, lai apturētu Krieviju un citas valstis, kas organizācijā pastāvīgi ļaunprātīgi izmanto Interpolu politisku iemeslu dēļ; mudina Interpola Ģenerālsekretariātu iesniegt Izpildu komitejai priekšlikumu par korektīviem pasākumiem attiecībā uz Krievijas Federāciju saskaņā ar 131. panta 3. punktu Interpola noteikumos par datu apstrādi, tostarp par Krievijas Valsts centrālā biroja piekļuves tiesību apturēšanu;

40. stingri iesaka Komisijai saistībā ar šo nolīgumu ierosināt pastiprinātus uzraudzības pasākumus attiecībā uz paziņojumiem un pieprasījumiem, ko Krievijas iestādes ir izdevušas pirms kara Ukrainā; aicina Komisiju sniegt dalībvalstīm konsultācijas par konkrētiem pasākumiem, kas piemērojami attiecībā uz paziņojumiem un pieprasījumiem, kurus Krievijas varas iestādes izdevušas pirms kara un izdod pašreizējā situācijā;

([15]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2022. gada 8. jūnija Regula (ES) 2022/991, ar ko Regulu (ES) 2016/794 groza attiecībā uz Eiropola sadarbību ar privātajām pusēm, personas datu apstrādi, ko Eiropols veic kriminālizmeklēšanas atbalstam, un Eiropola lomu pētniecībā un inovācijā (OV L 169, 27.6.2022., 1. lpp.).

Otrdiena, 2022. gada 5. jūlijs

Nobeiguma apsvērumi

41. prasa, lai nolīgumā tiktu paredzēta iespēja to apturēt vai izbeigt gadījumos, kad kāda no pusēm pārkāpj tā noteikumus, jo īpaši noteikumus par personas datiem, precizējot, ka personas datus, uz kuriem attiecas nolīguma darbības joma un kuri nosūtīti pirms tā apturēšanas vai izbeigšanas, var turpināt apstrādāt saskaņā ar nolīguma noteikumiem;

42. uzskata, ka paredzētajā nolīgumā būtu jāiekļauj klauzula par Komisijas pārskata ziņojumu trīs gadus pēc tā stāšanās spēkā un pēc tam reizi trijos gados, ar kuru tiktu novērtēta nolīguma efektīva īstenošana un pamattiesību ievērošana; uzskata, ka ir svarīgi nolīgumā paredzēt uzraudzības mehānismu un periodiskus pārskatus, lai novērtētu nolīguma darbību saistībā ar attiecīgo Savienības aģentūru operatīvajām vajadzībām, tostarp statistiku par to noziedznieku skaitu, kas arestēti un notiesāti ar Interpola datu palīdzību, kā arī par tā atbilstību datu aizsardzībai un citām pamattiesībām;

43. iesaka atbilstīgi tam, kā to apstiprināja Tiesa savā 2016. gada 8. septembra atzinumā par projektu nolīgumam starp Kanādu un Eiropas Savienību par pasažieru datu reģistra datu pārsūtīšanu no Eiropas Savienības uz Kanādu, iekļaut nolīguma norādēs visus attiecīgos materiālos juridiskos pamatus, tostarp LESD 16. pantu;

44. iesaka noteikt, ka jebkura strīdu izšķiršana, par kuru ir jāvienojas, ir EST galīgā jurisdikcija;

45. aicina Komisiju ziņot Parlamentam par sarunu gaitu un to rezultātiem gan regulāri, gan vienmēr, kad tas tiek prasīts; atgādina, ka Parlamentam ir piekrišanas pilnvaras attiecībā uz paredzētā sadarbības nolīguma noslēgšanu un ka tādēļ tas būtu cieši jāiesaista sarunu procesā; aicina Komisiju nodrošināt, ka ziņošana Parlamentam ir daļa no uzraudzības un novērtēšanas mehānismiem, kas paredzēti sadarbības nolīgumā;

o

o o

46. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai un Starptautiskajai Kriminālpolicijas organizācijai (*ICPO*–Interpols).